

rondom het toezicht op de advocatuur en de rol van de lokale deken daarin.

Mr. N.A. de Leon-van den Berg
Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en
hoofdredacteur van Tijdschrift Tuchtrect.

41

Is de geheimhoudingsplicht tuchtrechtelijk eeuwigdurend?

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden
26 september 2022, 22-493/AL/NN,
ECLI:NL:TADRARL:2022:200
(mr. H.F.R. Schotman, mr. S.M. Bosch-
Koopmans, mr. W.W. Korteweg,
mr. M.H. Pluymen, mr. S.J. de Vries)
Noot Mr. N.A. de Leon-van den Berg

Advocantentuchtrect. Ontvankelijkheid dekenbezwaar. Advocaat in privé. Vrijheid van meningsuiting.

[Art. 11a en 46 Advocatenwet]

Verweerder heeft als voormalig strafrechtadvocaat in de NRC en in een documentaire gesteld dat zijn voormalige (en inmiddels overleden) cliënt begin jaren '90 tegen hem heeft bekend dat hij betrokken was bij de moord op een zevenjarig meisje. Begin jaren 2000 heeft verweerder deze informatie, na overleg met de deken, ook gedeeld met de officier van justitie. In 2022 doet verweerder dezelfde mededelingen in het voornoemde interview in de NRC en in een tv-documentaire, hetgeen de directe aanleiding is voor het onderhavige dekenbezwaar. Verweerder heeft daarmee zijn geheimhoudingsplicht – één van de belangrijkste kernwaarden van de advocatuur – op een zeer ernstige wijze geschonden. De raad van discipline laat meewegen dat verweerder in zijn interview in de NRC (ten onrechte) de indruk heeft gewekt dat hij niet meer op zijn handelen kan worden aangesproken omdat hij geen advocaat meer is. De aard en de ernst van dit handelen van verweerder rechtvaardigen de oplegging van de enige passende maatregel, te weten schraping.

klaagster

mr. E.A.C. van de Wiel, in haar hoedanigheid van deken van de orde van advocaten in het arrondissement Noord-Nederland over verweerder voormalig advocaat te [plaats].

Raad:

1. Verloop van de procedure

1.1 Bij brief van 16 juni 2022, met bijlagen, door de raad op diezelfde datum ontvangen, heeft de deken een dekenbezwaar ingediend jegens verweerder.

1.2 Het dekenbezwaar is behandeld ter zitting van de raad van 11 juli 2022 in aanwezigheid van de deken en verweerder. Van de behandeling is proces-verbaal opgemaakt.

1.3 De raad heeft kennisgenomen van het in 1.1 genoemde dekendossier.

2. Feiten

Voor de beoordeling van het dekenbezwaar gaat de raad, gelet op het dekendossier en de op de zitting afgelegde verklaringen, uit van de volgende feiten.

2.1 Verweerder was van 1984 tot en met 2018 werkzaam als advocaat.

2.2 In de jaren '90 heeft verweerder M. S. in een moordzaak bijgestaan. S. is ter zake van drie moorden veroordeeld. In 2001 is S. overleden.

2.3 Op 23 mei 2022 verscheen er in NRC een interview met verweerder. In dat interview verklaart verweerder dat hij begin jaren 2000 aan een officier van justitie heeft doorgegeven dat S. begin jaren '90 tegen verweerder had gezegd dat hij (ook) verantwoordelijk was voor de moord op de toen zevenjarig C.M. en dat die officier van justitie dat vervolgens aan de ouders van C.M. heeft laten weten. Verweerder heeft dat artikel in NRC vóór publicatie ingezien en geredigeerd.

2.4 In de op Videoland te bekijken documentaire "De Sneeuwman" heeft verweerder vergelijkbare uitspraken gedaan.

3. Dekenbezwaar

3.1 Het dekenbezwaar houdt, zakelijk weergegeven, in dat verweerder in een interview aan NRC en in een documentaire, informatie die hij als advocaat van zijn cliënt heeft verkregen, naar buiten heeft gebracht. Verweerder heeft daarmee tweemaal zijn geheimhoudingsplicht geschonden.

4. Verweer

4.1 Verweerder heeft niet betwist dat hij zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden.

Hij heeft dit gedaan om de ouders van C.M. duidelijkheid te verschaffen.

5. Beoordeling

Ontvankelijkheid van het dekenbezwaar

5.1 De raad stelt vast dat verweerder geen advocaat meer is. Dat was hij ook niet op het moment van zijn (gesteld) tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen. De vraag die de raad dient te beantwoorden, is of verweerder onder deze omstandigheden wel aan het tuchtrechtrecht onderworpen is.

5.2 De raad acht daarbij van belang dat artikel 11a Advocatenwet bepaalt dat de geheimhoudingsplicht blijft voortbestaan na beëindiging van de beroepsuitoefening of de betrekking waarin de werkzaamheden zijn verricht. De raad neemt voorts in aanmerking dat het handelen van verweerder niet in een andere rechterlijke procedure aan de orde kan worden gesteld. Het handelen van verweerder zou wellicht een schending van artikel 272 Wetboek van strafrecht opleveren, maar dat misdrijf kan slechts worden vervolgd indien degene tegen wie het is gepleegd een klacht indient. Dat is in deze zaak niet mogelijk omdat S., jegens wie verweerder zijn geheimhoudingsplicht zou hebben geschonden, is overleden.

5.3 Gelet op het voorgaande is de raad van oordeel dat verweerder aan het tuchtrecht is onderworpen en derhalve is het dekenbezwaar van de deken ontvankelijk.

Inhoudelijk

5.4 De deken verwijt verweerder dat hij jegens zijn voormalige cliënt S. tweemaal zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden.

5.5 Een (voormalig) advocaat is op grond van de artikelen 10 en 11a Advocatenwet en gedragsregel 3 lid 1 verplicht tot geheimhouding; hij dient te zwijgen over bijzonderheden van door hem behandelde zaken, de persoon van zijn cliënt en de aard en omvang van diens belangen. De plicht tot geheimhouding behoort tot de kernwaarden van de advocatuur en doorbreking daarvan is slechts in zeer uitzonderlijke gevallen gerechtvaardigd. Daarbij valt te denken aan een directe dreiging van ernstig, toekomstig gevaar voor de advocaat zelf of een betrokkene, welk gevaar zonder het doorbreken van het beroepsgeheim niet kan worden afgewend. Ingeval de advocaat doorbreking van de geheimhoudingsplicht overweegt, dient hij

volgens vaste jurisprudentie van het Hof van Discipline daarover voorafgaand met de deken overleg te plegen en diens advies in te winnen.

5.6 De raad is van oordeel dat verweerder met het interview aan NRC en zijn bijdrage aan de documentaire op Videoland zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden. Daarin heeft hij immers mededelingen gedaan over uitlatingen die zijn (voormalige) cliënt aan hem zou hebben gedaan.

5.7 Voorts is vast komen te staan dat verweerder vóór deze schending van zijn geheimhoudingsplicht geen overleg met de deken heeft gehad en is aan de in gedragsregel 3 lid 3 genoemde cumulatieve voorwaarden voor afwijking van de in gedragsregel 3 lid 1 genoemde geheimhoudingsplicht niet voldaan. Verweerder heeft overigens ook geen beroep gedaan op die afwijkingsgronden.

5.8 Gelet op het voorgaande is de raad van oordeel dat verweerder heeft gehandeld in strijd met artikelen 10, 11a en 46 Advocatenwet, zoals (onder meer) uitgewerkt in gedragsregel 3. De raad zal het dekenbezwaar dan ook gegrond verklaren.

6. Maatregel

6.1 Verweerder heeft als voormalige strafrechtadvocaat in de krant en in een documentaire gesteld dat zijn voormalige cliënt tegen verweerder gezegd zou hebben dat hij betrokken was bij de moord op een zevenjarig meisje. Verweerder heeft daarmee zijn geheimhoudingsplicht – één van de belangrijkste kernwaarden van de advocatuur – op een zeer ernstige wijze geschonden. Verweerder heeft jaren geleden, na overleg met de deken, deze kennis gedeeld met een officier van justitie. De recente schendingen dienden geen enkel gerechtvaardigd belang meer. De aard en de ernst van dit handelen van verweerder rechtvaardigen zonder meer de oplegging van een zware maatregel. Voorts acht de raad – mede gelet op het artikel in NRC waarin verweerder (ten onrechte) de indruk heeft gewekt dat hij niet meer op zijn handelen kan worden aangesproken omdat hij geen advocaat meer is – van belang dat de op te leggen maatregel in de richting van de beroepsgroep en de maatschappij ook een normbevestigend effect zal hebben. Gelet op het voorgaande is de raad van oordeel dat schrapping van het tableau de enige passende maatregel is.

7. Kostenveroordeling

7.1 Nu de raad een maatregel oplegt, zal de raad verweerder op grond van artikel 48ac lid 1 Advocatenwet veroordelen in de volgende proceskosten:

- a) € 750,- kosten van de Nederlandse Orde van Advocaten en
- b) € 500,- kosten van de Staat.

7.2 Verweerder moet het bedrag van € 1.250,- (het totaal van de in 7.1 onder a en b genoemde kosten) binnen vier weken nadat deze beslissing onherroepelijk is geworden, overmaken naar rekeningnummer IBAN: NL85 INGB 0000 079000, BIC: INGBNL2A, Nederlandse Orde van Advocaten, Den Haag, onder vermelding van "kostenveroordeling raad van discipline" en het zaaknummer 22-493/AL/NN.

Beslissing

De raad van discipline:

- verklaart het dekenbezwaar gegrond;
- legt aan verweerder de maatregel van schrapping op, ingaande op de tweede dag na het onherroepelijk worden van deze beslissing;
- veroordeelt verweerder tot betaling van de proceskosten van € 1.250,- aan de Nederlandse Orde van Advocaten, op de manier en binnen de termijn als hiervóór bepaald in 7.2.

NOOT

1. Over deze kwestie gaf ik reeds mijn mening in mijn voorwoord in *Tijdschrift Tuchtrect* 2022/25, afl. 3, p. 205. De uitspraak in de tuchtaak behoeft evenwel een annotatie.

2. De centrale vraag in deze zaak¹ is de vraag of het tuchtrect (nog steeds) van toepassing is op een oud-advocaat in geval van schending van de op hem rustende geheimhoudingsplicht ex art. 11 a Advocatenwet. In de beslissing stelt de Raad van Discipline zich deze vraag ook.

3. Ingevolge art. 46 Advocatenwet zijn *advocaten* onderworpen aan het tuchtrect. Verweerder is geen advocaat meer op het moment dat hij meewerkt aan de documentaire en het interview in

de krant. Dit betekent in mijn optiek dat de verweten handelingen niet in de beroepsuitoefening zijn gedaan en er aldus in feite geen jurisdictie is voor de Raad van Discipline om over het onderhavige dekenbezwaar te oordelen. De Raad van Discipline had zich in mijn optiek derhalve onbevoegd moeten verklaren.

4. De raad wijst erop dat uit art. 11a lid 2 Advocatenwet volgt dat de geheimhoudingsplicht blijft voortbestaan na beëindiging van de beroepsuitoefening (r.o. 5.2). Een wettelijke bepaling voor het geval dat de geheimhoudingsplicht wordt geschonden na beëindiging van de beroepsuitoefening in de zin van art. 11a lid 2 Advocatenwet ontbreekt echter.

5. De Raad van Discipline neemt daarbij in aanmerking dat het handelen niet in een andere gerechtelijke procedure² aan de orde kan worden gesteld en komt derhalve tot het oordeel dat verweerder derhalve aan het tuchtrect is onderworpen en de deken in haar dekenbezwaar aldus ontvankelijk is.

6. Daarmee komt de raad van discipline in feite op materiële gronden, gelegen in het belang van art. 11a Advocatenwet en het belang gelegen in het feit dat de op te leggen maatregel van schrapping richting de beroepsgroep en de maatschappij een normbevestigend effect zal hebben, tot een ontvankelijkheid van het dekenbezwaar, terwijl zij niet bevoegd is te oordelen ex Advocatenwet in dit specifieke geval. En hoewel ik dat belang onderschrijf, is deze beslissing van de Raad van Discipline naar mijn mening in strijd met het legaliteitsbeginsel.

7. Hoog tijd om een lid 3 aan art. 11a Advocatenwet toe te voegen, opdat ingeval een schending van art. 11a lid 2 Advocatenwet, een tuchtrectelijke procedure kan plaatsvinden op een wijze bij de wet voorzien.

Mr. N.A. de Leon-van den Berg
Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en
hoofdredacteur van *Tijdschrift Tuchtrect*.

1 Ten tijde van het schrijven van deze annotatie was de beroepstermijn nog niet verstreken.

2 In mijn voorwoord *Tijdschrift Tuchtrect* 2022/25 afl. 3, p. 205 bespreek ik deze eventuele mogelijkheden.